

Waarom de maan verdwijnt

tekst: Martine Letterie

beeld: Rick de Haas

Leopold, 2021 – ISBN 9789025880989

Thea Beckmanprijs www.archeon.nl

Film Willem de Kooning Academie www.youtube.com

Leeftijd
vanaf ca. 8 jaar
Lesdoelen
leesbeleving
oorlog
emigreren
beeldend
Tijdsperiode
Tweede
Wereldoorlog
en jaren daarna
in Indonesië en
Nederland

Verhaal in het kort

Het is 1942 en de dan zesjarige Lotti woont met haar ouders in het toenmalige Nederlands-Indië, het huidige Indonesië. Nederland en de Tweede Wereldoorlog zijn ver weg. Lottes baboe, haar kindermeisje, vertelt haar spannende Indische sprookjes over een kantjil (dwerghertje), een tijger, over koningen en prinsessen en de maan. Deze vertellingen geven Lotti houvast en leren haar veel. Dan komt de oorlog dichterbij en de vader van Lotti wordt weggehaald terwijl zij en haar moeder naar een Jappenkamp moeten. Ze verblijven in verschillende kampen onder steeds erbarmelijker omstandigheden. Na de bevrijding moeten ze nog even in het kamp verblijven omdat het buiten te gevaarlijk is vanwege de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd. Wanneer ze bevrijd worden, wordt het gezin herenigd en reizen ze naar Nederland waar Lotti en haar familie even moeten wennen.

1 Onderzoek

TWEETALLEN

Dit boek gaat over de Tweede Wereldoorlog en de tijd kort daarna. Maar het speelt zich niet af in Nederland. Dit boek gaat over wat er in die periode in Indonesië gebeurde.

- Zoek Indonesië op in de atlas of op internet. Hoe ziet het land eruit? Wat voor weer is het daar?
- De hoofdstad van Indonesië heeft nu een andere naam dan tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hoe heette de stad toen en nu? Er zijn plannen voor het bouwen van een nieuwe hoofdstad op een andere plek. Hoe gaat die hoofdstad heten?
- Lotti gaat na de oorlog met een boot van Indonesië naar Nederland. Zoek op internet op hoelang die reis toen ongeveer duurde. Zoek dan op hoelang nu een vliegtuig naar Indonesië duurt.
- Je kunt een poster maken over je bevindingen.

2 Leesbeleving

INDIVIDUEEL

In het boek volgen we het verhaal van Lotti. Maar tussendoor lezen we ook andere verhalen. Dat zijn bijvoorbeeld de Indische sprookjes die de baboe aan Lotti vertelde.

- Bedenk welk verhaal je het mooiste of het interessantst of spannendst vond. Schrijf in een paar zinnen op waarom je dat verhaal hebt gekozen.
- In het boek heeft Rick de Haas bij elk verhaal een tekening gemaakt. Nu ga jij een tweede tekening maken bij het verhaal van jouw keuze. Bedenk eerst goed wat Rick de Haas al heeft getekend. Bepaal dan welke scene uit het verhaal jij wil tekenen.

Hang alle tekeningen op in de klas. Kunnen de kinderen van elkaars tekeningen raden bij welk verhaal ze horen?

3 Leesbeleving en burgerschap

KLEINE GROEPJES OF KLASSIKAAL

- Lottie heeft een heel ander leven in Indonesië dan de kinderen in Nederland. Bespreek met elkaar wat de grootste verschillen waren.
- Als Lotti met haar familie in Nederland komt, moet ze heel erg wennen. De pensionhoudster kookt vies en zij begrijpt niet dat Lotti ook honger heeft geleden in de oorlog. De kinderen in Lotti's klas pesten haar, bijvoorbeeld met haar Indische accent. De meester begrijpt haar ook niet. Wat vind je ervan hoe Lotti en haar familie worden behandeld? Vind je dat Lotti en haar ouders goed reageren op het gepest?
- Verleden en heden hebben vaak met elkaar te maken. Denk je dat de mensen in Nederland nu meer zijn gewend aan nieuwkomers uit andere landen, of worden zij toch ook nog wel eens anders behandeld? Heb je voorbeelden?

4 Onderzoek

KLASSIKAAL

Dit boek is opgedragen aan een paar mensen (zie het schutblad). Twee van die mensen zijn ook schrijvers, net als Martine Letterie.

- Zoek op internet informatie op over Tonke Dragt. Zij is een kinderboekenschrijfster. Zoek daarna informatie op over Hella Haasse. Zij schreef boeken voor grote mensen. Bespreek met elkaar wat je te weten bent gekomen.
- Ken je de boeken van Tonke Dragt? Welke heb je gelezen?
- Waar in Indonesië hebben Tonke Dragt en Hella Haasse gewoond? Hier kun je weer de atlas of internet voor gebruiken.
- Hoe heeft hun jeugd in Indonesië en de oorlog hun leven en werk beïnvloed, denk je?

Colofon

© Stichting Lezen (2022)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek *op school* (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Auteur Marte Jongbloed

Vormgeving Judith Schoffelen & Erik olde Hanhof

www.lezen.nl